

דרכיה דרכי טעם אשכנז שיש במנהגם קצתים שמתחזקה
 בהן כמי שמתנוה ועושה, וכבר נבחר בדרש רבננו
 ז"ל ישראל המקיים את השבת יגדל שכרו ועב"ם
 ששבת חיוב, ואע"פ שלא נלמד לשאר המצוות אלא
 על מה שבה המצוה מהם, שאלו כן היה אכור למי
 שאינו מצוה ועושה לקיים המצוות ח"ו. מ"מ נלמד
 לשאר המצוות שאשכנז שלא תשלים כוונת המצוה וסודה
 בני שאינו מצוה להם כל אשר תשלים בני מצוה הש"י,
 ולפיכך גדול המצוה ועושה כי חפץ בו הש"י יותר מן
 האחר בלחם, אבל כאשר יגזרו החכמים דבר כבד
 הסכים הש"י וטעו על כל מה שיגזרו בו, וידוע שהשלים
 נהנה בו ואלו מכריחים עצמנו להיות מצויים ועובדים,
 ולפיכך חביבין דברי סופרים יותר מיינה של תורה, שהם
 מגלים השלים בעבודתו עד שגורמין לחפש מצוה יהיו
 מצויים בהם מהש"י, וכבר נזכר שקבלו ישראל שכר
 באומנם נעשה ונשמע, כבר נלו זה רבננו ז"ל הימד
 באגדות והיה זה מפי שהרלו השלים וכי הם מקבלים
 מאהבה מצוהו ית' :

ורבנו שנתפשו ליתך אחר הסכמתם במספסי התורה כן
 נפשונו לכל מה שאמרנו לנו על דל הקבלה
 מהשדעו ומדרכי הספוקים, יהיה המאמר ההוא מצוה או
 לא יהיה, ישראל הטובה מדבריהם אפי' במה שאינו מביאורי
 המצוות הוא אפיקורוס ואין לו חלק לעו"ב, וזה מפורש
 בסנהד' בס' חלק (דף ק) אמר יחיב ר' ירמיה קמיה דר'
 זילא ויחיב וקאמר עמיד הקב"ה להוציא נחל מביה
 קדיש הקדשים ועליו כל מיני מגדים שנה' (יחזק' מ) ועל
 הנה עליה על שפתו מה וזהו כל מן מחלכו' ז"ל ההוא
 סבא ישר, וכן אמר ר' יוחנן ישר, ח"ל כי הוי
 גוונא מי מחזי כפסקרוחא והא סיועי מביעי אלא אי
 שמיש לך הכי שמיש לך, כי הא דר' יוחנן הוה יחיב
 הדיש עמיד הקב"ה להוציא אנשים טובות ומרגליות
 שלשים על שלשים וחוקק בהם עשרה על עשרה ומעמידן
 בצערי ירושלים שנאמר ושמי דרדך שמשותין וגו'
 לגלג עליו ארום תלמיד השתא כביעתא דלוללילא לא
 חזיבין כולי האי מי משתחין, ליימיס הפליגה ססינתו
 ציב חזוהו להגיהו מלאכי השרת דקא מנסרי אנשים
 טובות ומרגליות אמר להם הגי למאי אמרי ליה עמיד
 הקב"ה להעמידן בשערי ירושלים, כי הדר אשכחיה
 לר' יוחנן דקא יתיב הדיש ח"ל ר' דרוש ולך נהיה
 לדרוש כהם שאמרתה קמי' ראייה, ח"ל כי הא אם לא
 רחיה לא האמתי למעב לך דבני חכמים אחת נתן
 שיערו בו ועשוהו ג' של עצמות, והרי מה שאמר כהן ר'
 יוחנן איש דין וזוק מחוקי התורה ואע"פ העלו כהן
 שהוא מדברי אפיקורסות, שהוא בזה דבר הש"י שאינו
 מאמין למי שהוא מצוה להאמין, כי ישראל החולק על
 דברי רבננו ז"ל כחולק בעיקר התורה, שכבר העלו
 בע' המקום (דף ס) שהתורה רובה ועקרה וגדול שבה
 כוח תמה שיגזרו החכמים ויבלרו תורה שאין לו ספק
 בורה, אמרו שם אמר רבי אלעזר בורה רובה בכתב
 ומיעוט על פה שנה' אהבה לו רובי תורתו ורבי יוחנן
 אמר רובה על פה ומיעוט בכתב שנאמר כי על פי
 מדברים הלאה וגו', והא כתיב אהבה לו רובי תורת

אמוריה קא מתמה וכי אהבה לו רובי והלא כהן
 נהפכו. והמתקנה אמר ר' יוחנן לא כרה הקב"ה
 בריה עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה שנאמר
 כי על פי הדברים האלה כרהיך את ישראל ואלה
 ובאמת שאפי' לר' אלעזר שהתורה רוב בכתב לא רצה
 לומר שתובן רובה במה שכתוב בתורה, בזה ח"ל שלא
 יתקבץ בו המעיין בלבד ברוב המצוות או כלם, אלא
 רצה לומר שצדקות שהתורה נדרשת בכן הוא רוב
 התורה אלגו ולגלוהו בזה הרי"ג מצות עם ספרותיהם
 ובאוריהם, וכיון שכן רוב התורה יש לה רוב בכתוב,
 ור' יוחנן חולק ואמר שרוב התורה על פה, כי בין ארבע
 הדברים שהם הלכה למשה מסיני ובין הנדרשות שיעשו
 החמיש' ז"ל לעשות סייג לתורה, ומה שיגזרו ככוונת
 התורה שלא יתחלו לו ספק מן התורה הוא רוב התורה.
 ובלה מתקבלה הגמרא כד' יוחנן שאמר לא כרת
 הקב"ה עם ישראל אלא בשביל דברים שבע"פ, ר"ל שעקר
 השכר הוא במה שיחדשו החכמים ובמה שיסדרו ויגזרו
 כדי לעשות סייג לתורה, וכמו שאמר חביבין עלי דברי
 סופרים יותר מיינה של תורה, והוא מן הטעם שאמרנו
 למעלה שאנו מקבלים עלינו מצוות נבחרתנו ומחייבים
 עצמנו במה שלא נחתיינו, ולכן אמר ר' יוחנן שלא
 כרה הקב"ה בריה עם ישראל אלא כדי שיעמידו הם
 בתורה ויעשו סייגות ותקנות, ובהו הגדל אהבהו עשהם,
 וזהו שאמר חביבין עלי דברי סופרים יותר מיינה של
 תורה :

והרב רבינו יונה ז"ל נתן טעם אחר בזה למה
 שידוע שיראת השם יתברך
 יסוד המצוות, כמו שאמר ועשה ישראל מה ה' אלהיך
 שואל מעמך כי אם ליראה. ותקנות החכמים וגדריהם
 יסוד לדרכי היראה, כי יעשו דרך והרחקה מן תנע יד
 האדם בליכור התורה כבעל השדה אשר יעשה גדר
 מאשר יקר בעיניו מן יכנס בו בני אדם, כענין שנאמר
 ותמרתם את משמרתו עשו משמרתו למשמרתו, ורוב
 הגזרות והגדר וההרחקה מן האכור הלאו לא מעקר
 התורה המרובה לומר יגיע אל השכר הגדול, כענין
 שנאמר גם עבדך זוהר בהם בשמרת עקב רב, על כן
 אמר חביבין עלי דברי סופרים יותר עוד, כי גדריהם
 ומנהגיהם הם עקרי המדות, ומנהג היראה שבהם כנגד
 מנהג רבות כי הוא היסוד להם, ואשר ישמר מן
 הגדרים אשר נדרו סביב העבירה כבר הוציאו ושמרו
 באור יראה השם יתבר' ומזה מן יבשל בחסא, ולפיכך
 חביבין עלי דברי כופרים יותר מיינה של תורה :
**ורב' זה נפרש מה שאמרנו כל שיראת החטא קודמת
 להכמתו הכמתו מתקיימת כי ידוע וברור כי החסן
 בהכמה יקבענה בלב. כבר אמרו בספר קמח דמסכ'
 ע"ז (דף כ) כי אם נבחרת ה' הטוב אין אדם
 למד תורה אלא במקום שלבו חפץ ואמר ר' לוי ור'
 שחשון הוו יחיב קמיה דרבי וקא פכיב דדרא שליט
 ספרא לו אימר ליתו משלי ור' בשמון אמר ליה לית
 כפייה לגוי ואיחיו תליס כי מסו הכא כי אם נבחרת
 ה' הטוב, פריש רבי אין אדם למד תורה אלא במקום
 שלבו חפץ וקס לוי ח"ל ר' נחמ' לי רשות לעמוד .
 ולפיכך**